

Liturgie sv. Basila se koná desetkrát za rok:

- 1.) ke svátku Narození Kristova (buď jako večerní služba v předvečer svátku, případně-li předvečer na všední den, nebo jako dopolední služba v samotný den svátku);
- 2.) ke svátku Zjevení Páně (viz výše);
- 3.) v den svátku Obřezání Páně (svátek sv. Basila; dopoledne);
- 4.—8.) první až pátá neděle velkopostní (dopoledne);
- 9.) na Velký čtvrtek (večerní služba);
- 10.) na Velkou sobotu (večerní služba).

Při večerní variantě liturgie (měla by se konat někdy v průběhu odpoledne nebo v podvečer) začínáme večerní bohoslužbou a po paremijích přes malou ektenii s ohlase: „Neboť svatý jsi, Bože náš...“ se přechází do liturgie a zpívá se trojsvatá píseň.

Při dopolední variantě se začíná podobně jako při obvyklé nedělní liturgii (proskomidií, velkou ektenii, antifonami, tropary a kondaky atd.)

vat „Umlkněte, smrtelníci“ dle nápěvu Gorazdova sborníku třikrát, a pak lze (je-li potřeba) pokračovat zpěvem Cherubínské písně (věřící nakonec Cherubikon uslyší, takže nebudou zmateni tím, že by při liturgii tento hymnus absentoval). Obě tyto písně na sebe svým obsahem navazují.

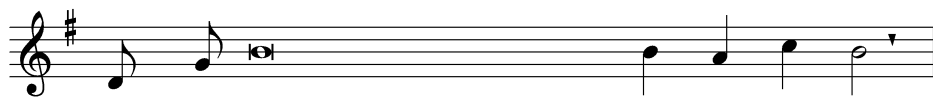
- Modlitby eucharistického kánonu jsou starší a podstatně delší, než modlitby Zlatoústovy liturgie, a jsou hluboce dogmaticky obsažné, plné duchovní energie a krásné. Vane v nich prvokřesťanský duch a dokonce se v nich odráží i některé reálie z doby pronásledování křesťanů. Na různých místech pravoslavného světa se ozývá volání, aby se modlitby eucharistického kánonu četly nahlas, ať z toho bohatství pravoslavné liturgie mohou čerpat věřící co nejvíce užítku. Současná materialistická doba nás vybízí, abychom poskytovali věřícím co nejintenzivnější duchovní podporu a naslouchání těmto modlitbám by mohla být významná, ale pochopitelně nepovinná, součástí této podpory. Protože se tím však Basilova liturgie protahuje časově, mohlo by být řešením převzít řeckou farní praxi vypouštění vroucí a katechumenské ektenie. Tímto zkrácením (a použitím kratších starých antifon) by se získal čas ke čtení eucharistického kánonu.

- Epiklese Basilovy liturgie vypadá jinak, než v liturgii sv. Jana. Dnes se už teologové snad po celém světě shodují, že je potřeba z Basilovy liturgie odstranit znění epiklese pokazené vsuvkami ze Zlatoústovy liturgie, a vrátit k tomu, co do této liturgie patří (je to uvedeno ve Služebnících vydaných např. Svatou Horou a v dalších řeckých Služebnících, včetně srbského Služebníku vydaného s požehnáním metropolity Amfilochie a dalších biskupů Srbské pravoslavné církve; viz též liturgické instrukce Posvátného Synodu biskupů Pravoslavné církve v Americe — v češtině zde: orthodoxia.cz/liturg/oca-epiklese.htm). Jedná se o vynechání třikrát opakovaného troparu 9. hodinky a dvou veršů z 50./51. žalmu; a dále se při třetím požehnání svatých Darů nemá v Basilově liturgii říkat: „Proměňiv je Duchem Svatým,“ ale místo toho se při třetím požehnání Darů říká: „Prolitou za život (a spásu) světa.“ Podrobněji o tom můžete číst v dodatku ke Služebníku liturgie sv. Basila, který je k dipozici v PDF (viz adresy níže).

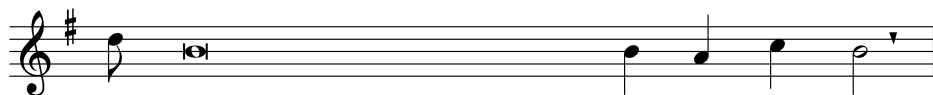
Následuje malá ektenie

Kněz: **Opět a opět v pokoji k Hospodinu...**

2. antifona

1. Ho - spo - din kraluje, oděn jest veli- ko - le - po - stí,
2. Na trůn usedl Hospodin, oděn jest veli- ko - le - po - stí,
3. Ne - boť u- pev - nil ves - mír,
4. Svě - dec - tví tvá jsou vel - mi jis - tá,
5. Slá - va Otci i Synu i Sva- té - mu Du - chu,

1. vzdej - te Mu dí - ky a chvá - lu.
2. o - blékl se Hospodin v sílu a pře - pá - sal se.
3. kte - rýž se ne - po - hne.
4. do - mu tvému náleží svatost, Hospi - ne, na vě - ky.
5. i nyní i vždycky, až na věky vě - kův, a - men.

- 1.—5. Na pří - mlu - vy sva - tých tvo - jich, Spa - si - te - li, spa - siž nás!

Poté se ihned zpívá »**Jednorozený Synu...**«

Epiklese v liturgii sv. Basila je jiná než v liturgii Zlatústově.

Hymnus „Tebe opěváme“ se pomalu zazpívá jen jednou, pak věřící čekají až uslyší tři proměňující formule říkané nahlas knězem. Sami věřící na ně sborem krátce a hlasitě odpoví „Amen“ (po třetí formuli třikrát). Poté pokračují ve zpěvu „Tebe opěváme“.

Kněz: „Chléb tento ... tělem Pána ... našeho Ježíše Krista.“

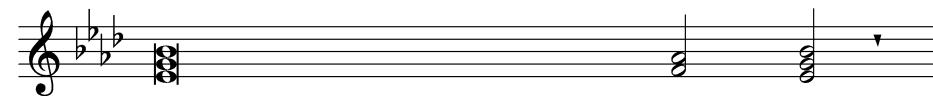
Věřící hlasitě: Amen.

Kněz: Kalich pak tento ... Krví Pána ... našeho Ježíše Krista.“

Věřící hlasitě: Amen.

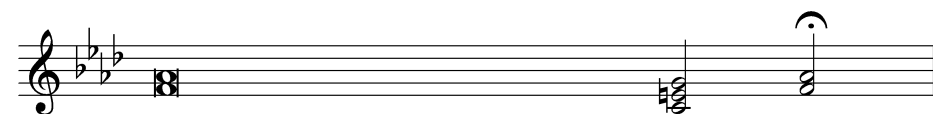
Kněz: „Prolitou za život světa.“

Věřící hlasitě: Amen. Amen. Amen.

1. a stůj - te se strachem a pře - se - ním,
2. a Pán panu - jí - cích

1. s veškerým knížetstvem a moc - nost - mi,
2. a píseň pře - jí - ce:

1. nepomyš - lej - te.
2. a dal za pokrm vě - ří - cím.

1. a šestikříd - lí sera - fí - ni,
2. alle - lu - ja.

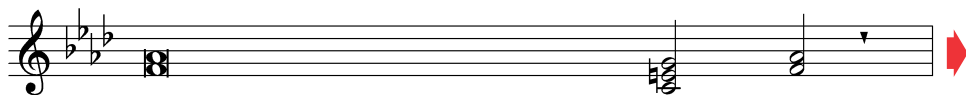
Píseň před velkým vchodem

Místo cherubínské písně se zpívá původní starý hymnus, který se používal před zavedením cherubínské písně.

Umlkněte, smrtelníci...

Nejprve třikrát pomalu první část písně. Pak se může v čase, který zbývá do začátku velkého vchodu, zpívat cherubínská píseň.

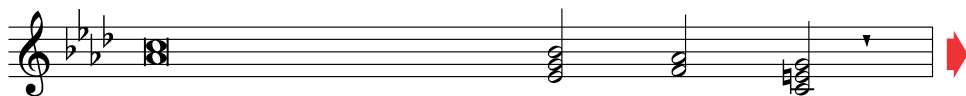
Po vchodu — jedenkrát pomalu druhou část: Před ním jdou vojska andělská...

1. Umlkněte, smrtel-	ní - ci,
2. Neboť Král kralu-	jí - cích

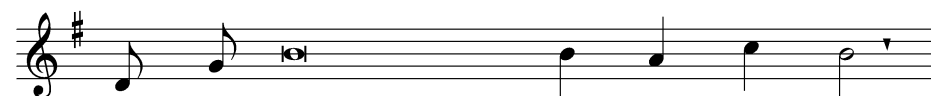
Druhá část:

1. Před ním jdou vojska an-	děl - ská
2. tvář svou zakrýva-	jí - ce

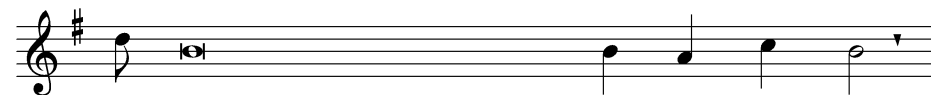

1. a na nic po-	zem - ské - ho
2. přichází, aby se o-	bě - to - val

1. mnohoocí che-	ru - bí - ni
2. Alleluja, al-	le - lu - ja,

1. Jed - no - rozený Synu a	Slo - vo Bo - ží,
2. Bez pro - měny stal	ses člo - vě - kem,
3. Je - den jsoucí ze sva-	té Tro - ji - ce,

1. ne - smrtelný, rozhodl ses pro na-	še spa - se - ní
2. u - křižovat se nechav,	Kri - ste, Bo - že,
3. spo - luslavený s Otcem i	Sva - tím Du - chem:

1. ke vtě - le - ní z pře-sva-té Bohoro-di-ce a vždycky Pan-ny Ma-ri-e.

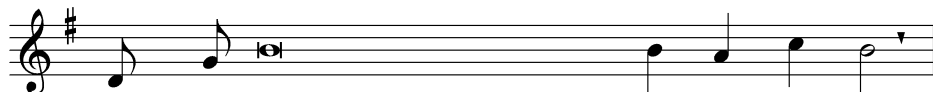
2. smr-tí svou_ smrt jsi_ pře-mo-hl. Smr-tí smrt jsi pře-mo-hl.

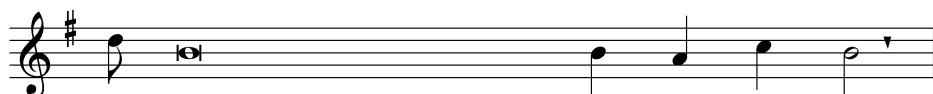
3. Spa- - - - siž_ nás. Spa - siž_ nás.

Následuje malá ektenie

Kněz: Opět a opět v pokoji k Hospodinu...

3. antifona

1. Pojd' - te, radovati se budeme v Ho - spo - di - nu,
2. Před - stup - me před obličej Jeho s chva - lo - zpě - vem,
3. Vždyť Bo - hem velikým jest Hos - po - din
4. Ne - boť v rukou Jeho jsou všechny kon - či - ny ze - mě
5. Vždyť Je - ho jest moře a On je stvo - řil

1. zvo - lejme s jáсотem k Bohu, Spasite - li na - še - mu.
2. v žal - mech Jej opě - vuj - me sbo - rem.
3. a Králem velikým veš - ke - ré ze - mě.
4. i výšiny hor Je - ho jsou.
5. i souši ruce Jeho u - či - ni - ly.

- 1.—5. Ve sva - tých po - di - vu - hod - ný, Sy - nu Bo - ží, spa - siž nás,

- 1.—5. zpí - va - jí - cí ti: Al - le - lu - ja!

*Kněz koná malý vchod: **Velemoudrost, povznesme se!**
Nato se zpívá: »Pojďte, pokloňme se...«*

Po Evangeliu (či po kázání) následuje ihned poslední ohlas před velkým vchodem: **Abychom pod vládou tvou povždy chráněni...**

